

Forn de pega al torrent de Ramonet

Talamanca

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Torrent de Ramonet, 08279 Talamanca
Emplaçament Pista forestal Rocafort-Talamanca, abans rampa de formigó camí a dreta fins creuar torrent, esquerra

Coordenades:

Latitud: 41.72312
Longitud: 1.94835
UTM Est (X): 412528
UTM Nord (Y): 4619570

Classificació

Número de fitxa 08277-161
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Element arquitectònic
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: L'estructura ha perdut alguns carreus de la part superior, i hi ha crescut una figuera a l'interior.
Protecció Inexistent
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 013A00015
Fitxes associades:
[Mas ca l'Artesà](#)
Autoria de la fitxa Quim Serdà Manau
Data de registre de la fitxa: dc., 05/09/2007 - 02:00

Descripció

Forn del que sols se'n ha localitzat el pou. Aquest, de planta circular, té un diàmetre de 310 cm per una alçada interior de 270 cm. Està excavat al terreny natural, de composició argilosa, aprofitant el vessant de la muntanya. Per damunt, a tot el perímetre, hi ha unes filades de carreus que encara avui, es conserven parcialment. Al parament interior del pou hi trobem la típica crosta, resultat de la cuita de l'argila durant els diferents processos de cocció. Malgrat conservar clarament l'estructura, té l'interior força malmès, doncs hi ha crescut una figuera i alguns dels carreus de les filades del capdamunt, han caigut. No s'ha localitzat cap altre dels espais que deurien conformar el conjunt de la peguera, com és el cas de l'olla, el lloc on el quitrà resultant de la primera crema era sotmès a una segona combustió obtenint-se així la pega definitiva.

Història

Els forns utilitzats per a la fabricació i obtenció de calç, guix i materials de construcció derivats de la transformació de l'argila, estan molt vinculats als processos i tècniques constructius desenvolupats al llarg de la història. Cal remuntar-se a èpoques antigues per cercar els primers exemples coneguts i ben documentats d'aquest tipus d'estructures de combustió, anomenats genèricament forns. En el cas de la calç, ja se'n coneix l'aplicació per a la construcció des del segle III aC, per bé que fou en època romana quan s'emprà amb més profusió i quan adquirí un paper cabdal com a lligam de materials. L'estudi arqueològic d'aquestes estructures de combustió ha d'anar vinculada a la mateixa dinàmica de la seva producció i al seu entorn immediat, donat que la majoria de forns s'ubicaven tot seguint uns objectius molt determinats, i calia triar molt bé el lloc on s'havia de construir el forn: facilitat de proveir-se de les primeres matèries, disposició d'un punt d'aigua, transport fàcil del producte resultant... No es tracta mai d'estructures aïllades, sinó que formen part d'un sistema productiu més ampli i elaborat. La documentació d'aquests forns ens aporta una informació molt interessant sobre el món agrícola i preindustrial entre els segles XVII-XIX, i també en ple segle XX, ja que el treball en aquests forns era bàsic per a la construcció de cases i habitatges. Val a dir que en la major part de les masies i cases senyoriales del segle XIX i inicis del XX, en una època determinada a Catalunya de la industrialització, hi trobem peces fabricades en aquests forns. Des d'un punt de vista arqueològic cal dir que un dels aspectes del qual hi ha més mancança en el moment d'excavar un d'aquests forns i fer-ne la interpretació és un fòssil director que l'ubiqui cronològicament. També és difícil escatir la seva cronologia inicial a partir de la documentació escrita, ja que solen ser edificacions de poca importància que no deixen cap referència escrita. En tot cas, podem intuir la data aproximada de construcció del forn per la casa o cases a les quals proveïren de material constructiu. CABALLÉ, OLIVARES (2003: 486) A falta de fonts que ens puguin parlar de l'ús concret d'aquesta peguera, hem d'imaginar que el forn seria explotat en benefici dels masos més pròxims, doncs tampoc està ubicat al costat o proper a un sol mas. En un radi relativament petit, en localitzem tres: ca l'Artesà, can Tinoi i casa Martina. El producte resultant, la pega, era emprat en les bótes i els bóts de pell que, un cop cosits i empegats, servien per a contenir el vi; i també, entre d'altres aplicacions, podia servir per a guarir les potes trencades de les ovelles mitjançant uns draps untats amb pega que, un cop secs, immobilitzaven l'os trencat fent possible el posterior soldament. BALLBÈ (1997:149)

Bibliografia

BALLBÈ, Miquel (1997). Les cases de pagès de Talamanca. Ajuntament de Talamanca, Moià.

